

ROL VAN EUREAU IS ZINVOL EN VRUCHTBAAR

Europa en het water

De invloed van de Europese Unie op de gang van zaken in Nederland - en in de andere lidstaten van de EU - wordt steeds groter. Veel besluiten die in Den Haag genomen worden, zijn eigenlijk alleen maar de uitvoering van Europees beleid. Dit geldt ook voor veel aspecten van het waterbeheer. De VEWIN en de Unie van Waterschappen zijn lid van EUREAU, het samenwerkingsverband van de nationale verenigingen van drinkwaterproducenten en afvalwaterbehandelaars in de EU. EUREAU overlegt namens de beheerders met de deskundigen van de EU. Gepoogd wordt politieke doelstellingen voor de praktijk uitvoerbaar en hanteerbaar te maken. Het overleg blijkt zinvol en vruchtbaar te zijn. Op 15 en 16 april j.l. verzorgde de VEWIN een werkbezoek aan Brussel voor directeuren van waterleidingbedrijven. Tijdens dit bezoek gaf Maarten Gast de navolgende schets in hoofdlijnen van de invloed van Europa op het waterbeheer.

Wat waren de belangrijkste invloeden in de afgelopen jaren en wat zijn belangrijke punten voor de toekomst? Als antwoord op beide vragen heb ik mij hierbij beperkt tot vijf punten.

Richtlijn stedelijk afvalwater

Deze Europese richtlijn is in Nederland nauwelijks bekend. Toch vormt deze wellicht de zwaarste hoeksteen onder het Europese waterkwaliteitsbeleid. Hij verplicht de lidstaten tot de volgende zaken:

- Voor 31 december 1998 moest alle afvalwater van agglomeraties met meer dan 10.000 inwoner-equivalenten (i.e.), die lozen op gevoelige wateren, biologisch gezuiverd worden;
- Voor 31 december 2000 moest alle afvalwater van agglomeraties met meer dan 15.000 i.e., die niet lozen op gevoelige wateren, gezuiverd worden;
- Voor 31 december 2005 moet alle afvalwater van agglomeraties tussen 2000 en 10.000 i.e., die lozen op gevoelige wateren, biologisch gezuiverd worden.

Deze richtlijn heeft in verschillende EU-landen de aanleg van rioolstelsels en de bouw van rioolwaterzuiveringsinrichtingen krachtig gestimuleerd. Waterbeheerders en gemeenten, maar ook ingenieursbureaus en aannemingsbedrijven zijn actief aan de slag gegaan. Toch is de situatie nog niet overal in orde. Uit de rapportage van de EU over de stand van zaken per 31 december 1998 bleek dat van de 542 steden in de EU met meer dan 150.000 inwoners maar liefst 37, waaronder grote steden als Brighton, Brussel, Cork, Milaan, Porto en San Sebastian, hun afvalwater

nog steeds volledig ongezuiverd loosden. 72 grote steden kenden slechts een mechanische zuivering. Wel is daarna in alle gebrandmerkte steden en gebieden het treffen van de nodige voorzieningen met voortvarendheid aangepakt. Het saneringsdoel zal zeker worden bereikt, zij het wat minder snel dan de richtlijn beoogde.

Drinkwaterrichtlijn

Op voorstel van EUREAU is de richtlijn voor de kwaliteit van drinkwater in 1994 door de EU herzien. Bij het ontwikkelen van het voorstel voor de nieuwe richtlijn heeft Nederland (in het bijzonder Kiwa) een grote rol gespeeld. Het aantal parameters werd verkleind. Op een aantal gebieden werden de normen ingrijpend aangescherpt. Vooral de strengere loodnorm heeft zeer grote implicaties gehad. In landen als België, Frankrijk en Engeland moeten op grote schaal loden huisaansluitingen, loden binnenleidingen en loden voorraadvatens vervangen worden.

Richtlijnen voor de grondstof

In 1976 is een richtlijn vastgesteld voor oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van drinkwater. In het bijzonder de strenge normstelling ten aanzien van de bestrijdingsmiddelen (0,1 µg/l) heeft grote gevolgen gehad. Inmiddels zijn we vanuit de discussie over zin en onzin van een dergelijke algemene normstelling gegroeid naar een patroon van samenwerking met de landbouworganisaties en de producenten van bestrijdingsmiddelen teneinde de belangen van het waterbeheer, de drinkwatervoorziening en de agrarische sector beter op elkaar af te stemmen.

Met betrekking tot het gebruik van grondwater voor de drinkwatervoorziening is in het bijzonder de nitraatrichtlijn van

groot belang. Deze verplicht de beheerders om te zorgen voor een grondwater dan minder dan 50 mg/l nitraat bevat, een eis die in de praktijk nog steeds voor grote problemen zorgt. Anderzijds is deze het breekijzer voor een actieve aanpak van de overbesteding.

Nederland blijft op dit punt in gebreke. Dankzij de plicht tot periodieke rapportage aan de EU is de overheid zich hiervan bewust geworden.

Aanbestedingsrichtlijn

Het begrip Europese aanbesteding is geïntroduceerd dankzij een daarvoor opgestelde richtlijn, niet alleen voor de watersector, maar ook breed erbuiten voor andere overheidsbestedingen. Nieuwbouwwerken met een begroting van meer dan vijf miljoen euro moeten Europees aanbesteed worden. Ook voor de aanschaf van goederen en diensten met een waarde van meer dan 0,6 miljoen euro geldt een dergelijke eis. Op de dagelijkse praktijk van het aanbesteden van grotere werken en gebouwen en op het aanschaffen van goederen en diensten heeft deze richtlijn grote invloed gehad. Inmiddels is de 'Europese aanbesteding' als nieuw fenomeen redelijk ingeburgerd.

Kaderrichtlijn Water

Toen de Europese Commissie aan de richtlijnen voor water bestemd voor de drinkwaterbereiding, voor water voor zalmachtigen en karperachtigen, voor schelpdierwater en voor zwemwater een ecologische waterrichtlijn wilde toevoegen, heeft het Europees Parlement daar een stokje voor gestoken. Alvorens weer een nieuwe richtlijn voor een deelaspect in behandeling te nemen, eiste het Europees Parlement een kaderrichtlijn voor het waterbeheer.

Deze is er gekomen: kwaliteit en kwantiteit, oppervlaktewater en grondwater moeten per stroomgebied als samenhangend geheel benaderd worden. In de opzet van het beheer en in de toerekening van kosten moet dit tot uiting komen. Voor een integrale benadering van het waterbeheer, zoals in Nederland al eerder toegepast, heeft deze richtlijn op Europees niveau de aanzet gegeven. De nadere uitwerking op Europees niveau en de implementatie per land en per stroomgebied zijn thans volop gaande.

Manco is dat de hoogwaterproblematiek wellicht nog onvoldoende een plaats in de nieuwe benadering heeft gekregen.

